

עורכת ראשית: שוש ברקאי

רכז המערכת: עדנה פיינר

עריכה לשונית והגהה: חיה פלג

חברי המערכת: נילי אברמוב, זהר ארנון, צביקה ביקל, מלי ברוש, רות גבאי, רוחה הראל, אשר הרשקוביץ, לאה טל, מיקי להב, אסתר לופט, עדנה פיינר, חיה פלג, יונה פלג, יעל רטנר, נורית שטרנברג, יצחק שפילמן, גיקלין תורגמן.

צלמת המערכת: יונה פלג

כתובת המערכת: עמותת תפוח"ח – העמותה לקידום תרבות, פנאי וחינוך קרית המועצה בנווה ירק.

המז"ל: עמותת תפוח"ח, דרום השרון.

אתר אינטרנט: <https://bit.ly/3myaGY7>

גרפיקה: אנה קירי. הפקה: מנדל.

גיליון 122 - סבת-שבט תשפ"ה ינואר-פברואר 2025

דרום השרון פורשת שטיח אדום לוותיקי המועצה ויוזמת תוכניות לשיפור איכות החיים

מאת: חיה פלג - כפר מעש

האגף ומנהלת הוותיקים הוקמו על מנת ליצור שיתופי פעולה בין כל הגופים במועצה הנותנים שירותים לוותיקים, למנוע כפילויות ולתת מענה לצרכים השונים של האוכלוסייה המבוגרת בקהילה.

בדרום השרון יש לנו קהילה שהולכת ומתבגרת ובה מעל 4.000 בני 65+ ומעל ל-8.000 בני 55+. זהו נכס אדיר לקהילה כולה והחזון הוא למנוף את היכולות והאיכויות שלהם ולגייסם להתנדבות בקהילה. הנתינה היא מתנה, המעניקה משמעות לחייו של המתנדב ושל המקבל. אנו שואפים לפתח שירותים חדשים שיפנו לקהלים רבים בדרום השרון. באגף יש לנו צוות נהדר שיוזם ומתפעל את כל השירותים המוצעים."

תחת אגף הוותיקים במועצה פועלים כיום מרכזי יום ומועדונים:

מרכז יום בנווה ימין, המספק מענה חברתי, תרבותי טיפוליי לשעות הבוקר לוותיקים, עצמאיים, תשושים וסיעודיים. המרכז מאפשר הזדקנות מיטבית, העשרה, תמיכה והפוגה להם ולבני המשפחה המטפלים. במרכז פועל גם **אגף אופק** שהינו מרכז יום לתשושי נפש, המהווה מסגרת ייעודית לוותיקים המתמודדים עם דמנציה וירידה קוגניטיבית. במרכז צוות מקצועי הכולל: אחות, עובדת סוציאלית, מרפאה בעיסוק, פיזיותרפיסטית... במקום מקבלים ארוחות בוקר וצהרים מזינות, שירותי טיפוח והסעות. המקום פעיל חמישה ימים בשבוע.

מועדון דורות בכפר מעש, משמש מקום מפגש חברתי ותרבותי הפועל בימי א, ג, ה בין השעות 08.00-12.30 ומציע לוותיקים, שיעורי התעמלות, הרצאות, מופעים, ארוחת בוקר מזינה ואפשרות להסעות.

מכללת הדרים בשדה ורבורג, המקום מציע מפגש חברתי, התעמלות, ופרלמנט- שיח, הרצאות, משחקים, יציאה לספורים לימודיים וימי כיף. המועדון פועל בימים א', ב', ד', ה', בשעות: 12:30-8:30.

הגיל השלישי הוא לא רק פרק נוסף בחיים, אלא תקופה של למידה והנאה, התנדבות ומשמעות. במועצה האזורית דרום השרון, זה לא רק חלום, אלא זו מציאות.

אגף הוותיקים תפוח זהב בעמותת תפוח"ח, יוצר מרחב תומך ומציע מגוון רחב של תכניות ופעילויות כדי לחיות חיים מלאים ועשירים.

בחרתי לראיין את **גלי זמיר**, אשר מזה שנים רבות היא דמות מוכרת ומוערכת, הנוגעת בחום וברגישות באוכלוסיית הוותיקים בדרום השרון. גלי מונתה לאחרונה לתפקיד **מנהלת אגף ותיקים ומנהלת ותיקים**.

גלי זמיר

ביקשתי מגלי להציג את עצמה ולספר על מגוון הפעילויות המוצעות:

"אני אמא לארבעה בנים נהדרים ובת זוג לבעל מפרגן, בעלת תואר ראשון בחינוך גופני ושיקום נכים בספורט, בעלת תואר שני בחינוך מיוחד ולקראת סיום לימודי ייעוץ גרונטולוגי.

המשך בעמוד 8

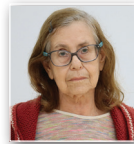
25 מיליון ביצים

משרד החקלאות אישר פתיחת מכסת יבוא של 25 מיליון ביצים בפטור ממכס לחודשים ינואר ופברואר. ניתן לייבא את הביצים מאזורים חופשיים משפעת העופות. גורמי המקצוע במשרד החקלאות ממשיכים לעקוב, וככל שיידרש, יפעלו להגדלת מכסות יבוא הביצים בהתאם להיצע ולביקוש בשוק המקומי.

הטבות לאזרח הוותיק:

ההטבות לאזרחים הוותיקים לפי חוק האזרחים הוותיקים. החוק מיועד לתושבי ישראל שהגיעו לפרישה.

1. תשלומי ארנונה - על שטח של עד 100 מ"ר מדירת מגוריו בשיעור של 30% ואם הוא מקבל הבטחת הכנסה בשיעור של 100%. ההנחה ניתנת רק לאחד מתושבי הדירה גם אם גרים בה מספר אזרחים וותיקים.
 2. תחבורה ציבורית - 50% מדמי הנסיעה בתחבורה הציבורית העירונית והבין - עירונית.
 3. דמי כניסה לגנים ואתרים - 50%
 4. דמי כניסה למופעים - 50% בהתאם להחלטת השרים הקשורים למופע.
 5. רכישת תרופות - אזרח ותיק שמשתלמת לו גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, זכאי להנחה בשיעור של 50% מהמחיר שנקבע לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי ניתן לרכוש את התרופה בבית המרקחת של קופת החולים או בבית מרקחת אחר על פי מרשם רפואי שניתן לו על ידי קופת החולים.
- ניתן להתקשר לאתר האינטרנט של המשרד לשוויון חברתי או למוקד הטלפוני 8840*.

חדשות וותיקי דרום השרון
אספה: יעל רטנר, מושב ירקונה
| yarataner@gmail.com

תיקון 155 לחוק התכנון והבניה הקלה לפיצול דירות במושבים.

ביום 7.8.2024 נכנס לתוקף תיקון 155 לחוק התכנון והבניה במסגרתו נקבע כי ועדה מקומית יכולה לאשר במסגרת "בקשה להקלה" תוספת יחידת דיור אחת לכל יחידת דיור צמודות קרקע הקיימת במגרש, מעבר למספר המרבי המותר לבנייה במגרש בהתאם לתב"ע בתוקף.

בנוסף, הוועדה המקומית רשאית לאשר גם תוספת של יחידת דיור מעבר לשטח הכולל לבנייה המותר בהתאם לתב"ע. זאת ניתן לבצע בדרך של פיצול יחידת הדיור הקיימת, או הוספת יחידת דיור, או שילוב של שניהם. התיקון הזה מקל על בני המשפחה ויכול למנוע סכסוכים רבים בתוך המשפחה. אולם גם פה, העניינים לא כל כך פשוטים ויש ללמוד היטב את הכללים של תיקון 155.

בקשות ניתן להגיש עד ל-1.6.2025. יש לקחת בחשבון גם תשלומי היטל השבחה.

תיקון לחוק המים

מליאת הכנסת אישרה בקריאה טרומית את התיקון לחוק המים. התיקון יתקן את העוול המתמשך באופן קביעת מחיר המים לחקלאות. כעת ישקלו בקביעת המחיר כושר הנשיאה של החקלאים, סוגי המים בכל האזורים וכן אזורים שאין בהם חלופה לשימוש במי קולחין. חברי הכנסת מכל הסיעות נקראים לתמוך בהמשך הליך החקיקה עד להשלמתו והכנסתו לספר החוקים של מדינת ישראל.

החלטה תוך הפעלת שיקול דעת

בית המשפט לעניינים מנהליים בבאר שבע פסק לאחרונה כי החלטת רשות מקרקעי ישראל, לגרוע שטח בן כ-1000 דונם שהוחזק על ידי שוכרת פרטית בחוזי שכירות עונתיים **למעלה מ-30 שנים**, התקבלה תוך הפעלת שיקול דעת סביר ובהתאם להוראות נהלי רשות מקרקעי ישראל.

רשות מקרקעי ישראל רשאית להחליט על סיום חוזי שכירות זמניים ועל גריעת שטחים המוחזקים על ידי שוכרים פרטיים כאשר עולה צורך ציבורי המצדיק זאת. רשות מקרקעי ישראל אינה נדרשת להוכיח שהמקרקעין נחוצים לה באופן מיידי, די בכך שהשטח נדרש לצרכים ציבוריים פוטנציאליים.

זורעים אור,

ערב הוקרה למתנדבי "דרום השרון"

מאת: זיקלין תורג'מן – נירית

המועצה, הומלצו לקבלת אות הוקרה והבחירה הצריכה עבודה מעמיקה. לוועדה הוגשו המלצות על מאה מתנדבים ומתנדבות, מתוך שבעה עשר ישובים.

מבין המתנדבים/ות הרבים שהומלצו, זכו המתנדבים/ות הבאים:

* **צבי קוכמן מצור יצחק**, שתומך באוכלוסייה הבוגרת ומתנדב עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים. כמו כן נרתם ללוות בשנה האחרונה, משפחות מפונות, שנקלטו בצור יצחק.

* **יעל ואורון רווח משדי חמד**, שהקימו חמ"ל יישובי עם פרוץ המלחמה, הכשירו עשרות מתנדבים, רישתו את המושב במצלמות ביטחון ופועלים ללא לאות, לקדם את הביטחון במושב.

* **דודי ארמה מקיבוץ גבעת השלושה**, רכז ביטחון ומפקד כיתת הכוננות ביישוב. סייע בהקמת יחידת החילוץ המועצתית ופועל במקצועיות, להכשרת כיתות כוננות, במרחב הכפרי.

* **נאוה סולן ואילנית הרמתי מנווה ירק**, יוזמות ומפעילות חנות קהילתית במושב, שמקדמת קיימות ותרבות צריכה ערכית. הן מפנות את הכנסותיה של החנות לתרומה, עבור עמותות הפועלות לטובת החיילים.

* **"משפחות הברזל" מצור יצחק**, זכו בפרס קבוצתי. בהובלתן של חופית גולדנזון, רעות קינן, סול קינן, מתמי לבמור שלומוביץ, אסנת עיישה ואירית קרמל לוי, הן יזמו והקימו מארג של מתנדבים שפועלים להעניק מענה ותמיכה למשפחות המגויסים.

* **יונתן קולטון מ"נירית"** המסייע שנים רבות, בתפעול כל האירועים והטקסים של הישוב, תוך שהוא רותם את צעירי הישוב, ומהווה עבורם מודל ערכי. בנוסף הוא מתנדב ותורם בוועדות השונות ביישוב ומקדם בכך, את איכות חיי התושבים.

* **חברי יחידת בר**, כיתות הכוננות דרום השרון, שפועלות בשלושה מרכזים: כפר סירקין, נווה ירק וגן חיים. חבריה פועלים יומם ולילה להגברת הביטחון, במועצה ובמרחב הכפרי ונותנים מענה ותגבור, לכוחות הביטחון ומהווים כוח לוחם ומיומן, שעוטף את כלל הישובים של המועצה.

אותות ההוקרה חולקו על ידי, ראש המועצה, גב' אושרת גני גונן, אריק פורת, ותמי פרבר מנהלת האגף לשירותים חברתיים.

לסיום הערב, הקהל נהנה מערב מוסיקלי, של "להקת נכסי צאן ברזל" במופע מחווה, לשירי הלהקות הצבאיות.

בערב יום שני כ"ט בכסלו, 30.12.24, נרשישי של חנוכה התכנסו מתנדבי ומתנדבות המועצה, לטכס הוקרה חגיגי על פועלם. בטקס חולקו אותות הוקרה למתנדבים/ות המצטיינים.

האות ע"ש לאה פורת ז"ל מהישוב "נירית", ניתן זו השנה השלישית. ראש המועצה, **אושרת גני גונן**, פתחה את הערב, וציינה את הסמליות של שילוב חג האורים, עם הוקרה למאות המתנדבים והמתנדבות ברחבי דרום השרון, "שהם אור איתן לחברה הישראלית. בתוך התקופה החשוכה שעוברת עלינו. הם מביאים אור של חמלה, נתינה ויוצרים חוסן קהילתי, ביטחון פיזי, רגשי וקהילתי". כמו כן, היא הודתה למשפחת פורת שבזכותם מתקיים הערב, שהוא הנצחה ללאה פורת ז"ל, שהייתה חברת מליאת המועצה והתנדבה למען הכלל, בחמלה וללא גבולות, "ההתנדבות כעורכת דין, הייתה עבורה דרך חיים".

לאה פורת ז"ל

אריק פורת, בעלה של לאה ז"ל, הדליק נרות ונשא תפילה להחלמת החיילים הפצועים, ולהחזרת כל החטופים. הוא סיפר על לאה ז"ל, שאהבת הזולת ואהבת הטבע, ליוו אותה כל חייה.

רחלי גבע מכפר מל"ל, יו"ר הועדה שבחרה את המתנדבים/ות המצטיינים, סיפרה, שמתנדבים/ות רבים מרחבי

חווה חקלאית "אדם ואדמה" בדרום השרון

מאת: אשר הרשקוביץ - צור יצחק

לבעלי הצרכים המיוחדים בפעילותם בחווה. שילובם לא רק מספק ערך חינוכי, אלא גם מעשיר את חיי הגמלאים עצמם, מעניק להם תחושת משמעות, ומחבר אותם לקהילה המקומית. המפגש בין הקבוצות השונות – ילדים, ותיקים ואנשים עם צרכים מיוחדים – יוצר דינמיקה חברתית ייחודית, שבה כולם תורמים ולומדים זה מזה.

שיעור טבע בכיתת לימוד בחווה

כיצד נולד השילוב בין החווה לוותיקי המועצה?
גלי זמיר, בהיותה בעבר מרכזת התרבות והפעילות הגופנית ב"עמותת לחבר הוותיק" (שנסגרה ואוחדה תחת תפוז"ח) ניהלה סדנאות "חוסן" והגתה רעיון לצור קבוצה שנקראה לימים "ותיקים מתראים ומגדלים" שתיפגש בחווה לחוויות מיוחדות. חברה לרעיון שילוב הוותיקים בחווה, **גילי ארואסטי** שמלווה את כיתת הוותיקים בבית חינוך "ירקון" ומספקת את שעות הכיתה לחווה. שתיהן פנו ל**יוסי נילי**, מנהל החווה שראה ברעיון דרך מצוינת לשילוב המבוגרים במועצה בפעילות בחווה. ומשם הייתה קצרה הדרך ונוצרה קבוצה שמגיעה עד היום פעם בשבוע.

יתרונות שהמבוגרים חווים:
שילוב המבוגרים בפעילות המרכז מעניק להם גם פעילות

בלב דרום השרון, בסמוך לבניין מועצת ד. השרון, במרחב ירוק ופסטורלי, שוכנת החווה "אדם ואדמה" – מרכז חקלאי ייחודי שמשלב בין חקלאות מתקדמת לפעילות קהילתית.

זה מקום שבו החקלאות הופכת ליותר מאשר עיסוק – היא חוויה חינוכית, קהילתית ותורמת. החווה הוקמה בשנת 2020 ומשרתת את כל תלמידי מועצת דרום השרון, אנשים בעלי צרכים מיוחדים וותיקי המועצה.

ילדים חווים חקלאות ולומדים ערכים:

המקום מספק להם חוויה ייחודית של התחברות לטבע ולקרקע. הם מגיעים לחווה כחלק מתוכנית הלימודים של משרד החינוך. הילדים לומדים לזרוע, לשתול, ולהבין את תהליך הגידול החקלאי מהשורש עד לפרי. דרך הפעילות, הם נחשפים לערכים חשובים כמו: אחריות אישית על משימות, שיתוף פעולה עם חברי הקבוצה, חיזוק הקשר בין אדם לאדמה.

תמיכה באנשים בעלי צרכים מיוחדים:

המרכז שם לעצמו כמטרה לספק מסגרת תומכת גם לאנשים בעלי צרכים מיוחדים. בשנה שעברה נפתח מרכז תעסוקה "שיבולים בחווה" של עמותת עמיחי לבוגרים עם צרכים מיוחדים (מעל גיל 21). הם מגיעים ליום עבודה, כל יום 5 ימים בשבוע עד שעה 15.00. הם משתתפים בפעילות החקלאית כחלק מתהליך טיפולי-חברתי ולומדים מיומנויות חדשות שמחזקות את תחושת העצמאות והביטחון העצמי שלהם. בנוסף הם משתלבים דרך הפעילויות שלהם עם הכיתות מהחינוך הרגיל.

שילוב ותיקים בפעילות החקלאית:

במרכז "אדם ואדמה" משתלבים ותיקים/גמלאים בפעילויות החקלאיות והחינוכיות. הוותיקים תורמים מניסיונם ומידע הרב שהם מביאים עימם, ומשמשים כמנטורים ומלווים

פיתוח תחביבים חדשים:

עבור חלק מהמשתתפים, הפעילות החקלאית היא תחום חדש לחלוטין, שמאפשר להם לגלות תחביבים ולהתנסות בעבודה שלא הכירו קודם לכן.

חוות "אדם ואדמה" היא דוגמה מעוררת השראה לדרך שבה חקלאות יכולה לשמש כגשר בין דורות ויוצרת קהילה תומכת ומחוברת. המרכז מעניק חוויה ייחודית לילדים, משמעות וערך לוותיקים.

כאן יוצרים ליווי, תמיכה והעשרה לאנשים בעלי צרכים מיוחדים – והכול דרך החיבור הפשוט לאדמה ולאדם.

התנדבות ושיתוף קהילתי:

המרכז פועל רבות על בסיס התנדבותי, ומציע לתושבי האזור לקחת חלק בפעילויות השונות. מתנדבים מכל הגילאים מסייעים בהפעלת המרכז, מבוגרים מגיעים לעבוד עם תלמידים וחלקם לעבוד עם אורי שממש אב המשק בחווה.

אם אתם מחפשים דרך להתחבר לטבע, לתרום לקהילה, ולהנות מחוויה ייחודית – החווה החקלאית בדרום השרון הוא המקום בשבילכם.

להתנדבות (בהתאם לצרכי החווה) ניתן לפנות במייל LILACH@dsharon.org.il - מזכירת החווה - לילך

תודות ל: מעיין גולן - קרנץ סגנית למנהל יוסי נילי, אורין טפר מורה/מדריכה ומלווה את הוותיקים וגלי זמיר ששיתפו את המידע החשוב שבכתבה.

חקלאית מרעננת וכיפית וגם מקום בו הם מוצאים דרך חדשה לבלות את זמנם, להישאר פעילים ולתרום לקהילה. שילובם לא מספק רק ערך חקלאי אלא גם מעשיר אותם חייהם, מעניק להם תחושת משמעות, ומחבר אותם לקהילה המקומית. הם עובדים לצד אנשי צוות מקצועיים ומתנדבים צעירים, מה שיוצר דינמיקה בין-דורית מרתקת. העבודה החקלאית מספקת פעילות פיזית מתונה שתורמת לשמירה על בריאות הגוף ומחזקת את תחושת החיוניות. תחושת משמעות ותכלית.

עבור פנסיונרים רבים, המעבר לגמלאות עשוי להיות מלווה בתחושת ריקנות. העבודה במרכז מאפשרת להם להרגיש שהם תורמים ומשפיעים.

2 עובדים בערוגות השעועית

הרחבת מעגלים חברתיים:

במרכז נוצרים קשרים בין המשתתפים, עם ותיקים אחרים, עם אנשים עם צרכים מיוחדים והן עם מתנדבים צעירים. קשרים אלו מחזקים את תחושת הקהילה המורחבת.

ט"ו בשבט חג ירוק בתקווה לצמיחה

מאת: לאה טל - כפר מלל

פירות השנה החולפת. ט"ו בשבט נקבע תודות לתבונה של אבותינו בהתבוננות בטבע, מועד בו פסקו רוב גשמי השנה, אבל זה לא היה חג.

חג הטבע והנטיעות

לפני יותר ממאה שנה עם ההתיישבות החלוצית וגאולת הארץ, החלו בפעולות של נטיעה לעתיד וייעור, ככתוב: "כי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל". (ויקרא כט יג). במושבות בגליל נהגו לצאת לנטיעות בט"ו בשבט. מנהל בי"ס בזיכרון יעקב, ההיסטוריון והמחנך **צבי גרץ** ארגן טקס ראשון לילדי ביה"ס שיצאו לטעת עצים. ומאז ממשיכים לנטוע עצים בט"ו בשבט, לשמוח לשזור לשיר שירים לחג הנטיעות המרענן והמרנין.

נאחל כי נזכה לראות נטיעות חדשות גם באתרים הנוצרים של המפונים בדרום ובצפון.

ט"ו בשבט שונה משאר חגי ישראל והוא קשור לאדמת ארץ ישראל ולנופה. קשה לחוג אותו בגולה ומסתפקים באכילת פירות מיובשים מהארץ ומברכים עליהם. עם השיבה לארץ, נוסף לחג פן חדש ומיוחד של נטיעות עצים באדמת המולדת הצומחת והמתפתחת.

מקורו של החג

במסכת ראש השנה כתוב: "ארבעה ראשי שנים הם: באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים. באחד באלול ראש השנה למעשר בהמות. באחד בתשרי ראש השנה לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות. באחד בשבט ראש השנה לאילן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים בחמישה עשר בו". הרמב"ם הבהיר: ראש השנה למעשר של פירות האילן, כלומר, זה מועד למתן מס מעשר מפירות העצים. בט"ו בשבט מתחילה שנה חדשה לצורך חישוב מס על

ניצולי שואה מציינים שמונים שנה לסיום מלחמת העולם השנייה

מאת: רוחה הראל - שדה ורבורג

בנוכחות סגן מנהל הרשות לניצולי שואה וכן ראש המועצה אושרת גוני גונן. בכנס השתתפו ניצולים מרחבי המועצה האזורית וכן ניצולים מכפר סבא, שהוזמנו ע"י מועצת דרום השרון. ההתארגנות נוהלה באכפתיות, וידוא טלפוני למשתתפים וכן דאגה להסעות למקרה הצורך.

ביום גשום וקר, מן החורפים שפקדו אותנו השנה, הגיעו ניצולי השואה עם חיוך וגדשו את האולם. ניתן היה להבחין בכיסאות גלגלים ותומכים סיעודיים, מקלות הליכה והליכונים וחרף הקור והגשם, האולם התמלא.

עצם ההתכנסות חשובה בימים אלו, בשל השנה הקשה שמציפה זיכרונות צרובים של כאב וחרדה. חיבוק חם, כיבוד עשיר ושי קטן, וכמובן הדלקת נרות חנוכה משותפת, גרמה לנוכחים שעות מעטות של שמחה.

ראש המועצה בברכתה ציינה שהמוטו של הפצת האור שחנוכה מסמלת, היא גם תקומה וראיה חיובית אחרי שנה קשה ואפלה שעברנו.

לאחר הדלקת הנרות הצטרפו כולם לשירי חנוכה בליווי שקופיות ותוך כדי כך, נוצר מעגל ספונטני של ריקודי מעגל ושירי ארץ ישראל היפה. הכנס בא לידי סיום ברינה וסיפוק.

כנס ההוקרה לניצולי שואה שהתקיים לאחרונה בדרום השרון הוא השלישי שנערך השנה בארץ. הראשון נערך בבית שמש והשני בלוד ותוכנן מטעם הרשות לניצולי שואה. בחודש שעבר עם סיום השנה, התקיים הכינוס בחסות מועצת דרום השרון.

השנה מציינים 80 שנה לסיום מלחמת העולם השנייה. כנסים אלה נועדו להאיר את העבר לצד חגיגה של תקווה ואחדות, הגשמה כעם וצמיחה. כמו כן צויין בכנס שהניצולים הם המגדלור של התקומה ומשמשים השראה לדור הצעיר.

המועד נקבע, לא במקרה, בחנוכה, עם הדלקת נרות

קפה

סיפורו של המשקה המפורסם ביותר בעולם

כתב וצילם: איציק שפילמן - כפר מעש

בסביבות המאה ה-13/14 הסוחרים הערביים העבירו את פולי הקפה לתימן ומשם לחצי האי ערב ובהמשך, לרחבי אסיה באמצעות הסופים ומפיצי האסלאם - הדרווישים. כך זכה הקפה לפופולריות רבה בעולם הערבי. את פולי הקפה היו מבשלים בתוספת חמאה ומלח.

באותה עת לא גידלו את עצי הקפה באופן מסודר אלא אספו את הפרי משיחים שצמחו באופן פראי.

כתוצאה מהכיבושים של הטורקים במזרח התיכון ובאסיה, התרחב מעגל המשתמשים בקפה. באותה תקופה, היה חוסר אמון לגבי הפרי המוזר. ב-1522 במכה, חל איסור שימוש בפולי הקפה, וב-1532 גם בקהיר. מאחר והמשקה זכה לפופולריות רבה - האיסור בוטל.

ב-1554 נפתח באיסטנבול בית קפה ראשון! האימפריה העות'מנית הופכת להיות מעצמת קפה. אולם, ההתמכרות לשתיית הקפה המבושל, גרמה לאי שביעות רצון של אנשי הדת המוסלמים והנוצרים כאחד.

מטחנת קפה ידנית מהמאה הקודמת

בשנת 1683 כבשו התורכים שטחים נרחבים באירופה. האפיפיור, המודאג לגורל מאמיניו הנוצרים ברחבי היבשת, הזמין את המלך הפולני יאן סובייסקי, שהיה ידוע בכישוריו הצבאיים ובכושר מנהיגותו, להגנתו, ואכן המלך הפולני הביס את התורכים, בקרב ליד וינה.

המשך בעמוד 10

קשה לתאר מפגש חברתי או עסקי שלא מוגש בו קפה. במרוצת השנים פותחו שיטות שונות של עיבוד פולי הקפה כגון: טחינה, בישול, הכנסת תוספות כמו: הל, שוקולד, ויסקי וכך, הקפה קיבל נופך מיוחד האופייני לתרבות של אזור המחיה התרבותי והגיאוגרפי. הקפה, כמשקה, נודד ממקום למקום עם השתלשלות של מהלכים היסטוריים, מלחמות, וחילופי שליטים.

הקפה כמשקה, הינו שם כולל לקבוצת משקאות המוגשים קר או חם, בתוספת מים חמים או קרים עם קרח. הקפה הינו משקה שמכינים אותו מפולי קפה העוברים תהליך קלייה וטחינה. רמת הטחינה והקלייה התפתחו במרוצת השנים ויש להם השפעה ישירה על הטעם. במשך מאות בשנים פותחו, מתקנים ומכונות לבישול קפה. תהליך ההכנה והבישול הופך להיות מומחיות. רק מקצוענים יודעים לבשל קפה טוב, שהטעם והניחוח נשארים שעות לאחר השתייה. אבל זה נושא אחר.

מקור השם "קפה" - לקוח מתוך מונח ערבי - קאבה kahwa. ברוב השפות האירופיות נקלטה ההגדרה התורכית kahve למילון אומות העולם נכנסה דווקא הגדרה איטלקית: caffè.

פולי קפה

אז מאיפה זה התחיל? איפה הקפה צמח ואיך הוא התפשט ברחבי העולם?

בפירות של עץ הקפה, השתמשו בתקופת האלף הראשון לפני הספירה באתיופיה. מאתיופיה, פולי הקפה עברו עם שיירות של סוחרים וסחורות לחצי האי ערב. מספרים, ששומרים ערביים לעסו פולי קפה כדי לא להירדם בשמירה. פולי הקפה, נדדו עם השומרים הערבים לאורך דרך המשי.

"הקן שאינו מתרוקן"

מאת: חיה פלג - כפר מעש

שיחות ותובנות על כל מה שלא העזתם לדבר עליו, בקשר שבין סבתות וסבים לבין ילדיהם ונכדיהם

מתברר כי הקשר בין סבים לנכדים, למרות היותו מלא אהבה, הוא לעיתים קרובות סבוך ומורכב. השיחות המתנהלות בקבוצה ובחדר הטיפול של מעלות שאלות קשות:

עד מתי נתמוך בילדים שלנו, כיצד לתמוך וכמה לתת, כדי שהרצון הטוב שלנו לא יהפך לקללה...? כיצד לעזור בלי לגרום להם לחוש אשמים או תלותיים, ובלי שאנחנו נחשוב שזה מקנה לנו זכות להתערב בחייהם? ממחקר שנערך באוניברסיטת בר אילן, התברר כי גם להורים הצעירים קשה התלות בהורים. למרות שהם עובדים קשה הם לא מצליחים "לגמור את החודש" ונאלצים להסתייע בהורים. רבים מהם חווים מצוקה נפשית ורגשית ושביעות הרצון שלהם מהחיים נפגעת. בספר תמצאו כמה רעיונות לשאלה מה לעשות ומה לא לעשות כדי לסייע לילדינו ולנכדינו.

המשך בעמוד 12

שם הספר החדש של הפסיכולוג עלי כ"ץ, עורר את סקרנותי ושקעתי בקריאה ללא הפסקה. הספר מבהיר, שהקן שלנו אינו מתרוקן רק נעשה צפוף יותר עם השנים וכולל גם את הכלות והחתנים ומשפחותיהם. גם ההורות שלנו אינה מסתיימת עם פריחת הילדים מהבית, אלא ממשיכה להתפתח בצורות חדשות ומאתגרות. להבהרת הנושא זימן אליו עלי כ"ץ קבוצה מגוונת של סבים וסבתות לשיח קבוצתי סביב השאלה **מהי סבתאות/מנקודת מבטם?** במהלך הקריאה נחשפתי לנקודות מבט שונות בין סבתות וסבים המתמסרים באהבה ובכיף לכל עזרה שנדרשת ובין אלה המותשים ולא מסוגלים לסרב ואחרים שטוענים: "אני לא מאמין בסבתאות... כל החיים שלי עבדתי קשה ובכמה שעוד נותר לי לחיות אני רוצה לעשות מה שבא לי..."

המשך מעמוד 1 - דרום השרון פורשת שטיח אדום...

"קפה בשדה" - מועדון חברתי לשורדי שואה בשדה ורבורג. במועדון מתקיימות פעילויות תרבות חווייתיות: התעמלות, הרצאות, יצירה, מוסיקה ומשחקים. החברים מגיעים בהסעות ומוגשת ארוחת בוקר מגוונת. המרכז פועל בימי א', ג' בשעות הבוקר.

שירותים משלימים - זה"ב פלוס (קהילה תומכת) השירותים מותאמים אישית לכל אחד ואחת ותורמים לביטחון ולשקט נפשי ולחיים עצמאיים בבית בישוב. מתקיים קשר רציף עם **מנהלות הקהילה** הנפגשות עם חברי הקהילה בביתם, ומנחות אותם למיצוי הזכויות מול המוסדות הרלוונטיים.

השירות כולל ליווי מקצועי ומקיף: מענה רפואי מציל חיים המקושר לחברת "נטלי", לחצן מצוקה מתקדם, שרון מדדים, גלאי נפילות, ביקור רופא ואמבולנס בעת הצורך. משולבים מפגשים עם מתנדבים, שעוברים הכשרה לניהול שיחות הקשבה והכלה.

האגף תומך גם במיזמים רבים נוספים לגיל השלישי:

מכינת הדר, היא מסגרת לימודית חברתית הפועלת בהתנדבות כקבוצת מנהיגות, המקימה מיזמי התנדבות ותוכניות חברתיות שישפיעו על איכות החיים ביישובים. הם יזמו לדוגמה, את פאב הזהב במרפסת במתן. קבוצת ווטסאפ למידע וקבוצת תמיכה לסבים ולסבתות שחוו שכול במלחמת חרבות ברזל.

כיתות וותיקים בתיכונים, בהובלת אגף החינוך פועלות שתי כיתות וותיקים בבתי החינוך העל יסודיים בהן לומדים

הוותיקים פעם בשבוע עם מורי ביה"ס וגם מתנדבים בסיוע לתלמידים.

האגף בשיתוף אגף התרבות מציע מגוון אירועי תרבות, טיולים וסיורים, סדנאות חוסן, תערוכות, תיאטרון פלייבק, תיאטרון קהילתי וחברות זמר. האגף מנגיש מערך שיעורי התעמלות ופעילויות במועדונים היישוביים, בקבוצות קטנות באווירה נעימה ונינוחה. בשיתוף אגף הספורט מתקיימים אירועי ספורט רבים וסדנאות.

בכל המסגרות מתקיימת גם פעילות בינדורית עם תלמידים וילדי הגנים.

מוקד שייכות

הוקם שירות חדש, שמטרתו לצמצם את תחושת הבדידות והניתוק החברתי בקרב אזרחים ותיקים. השירות מהווה אמצעי לחיזוק ובניית קשר עם וותיקים בודדים.

האגף והמנהלת שבראשותה של גלי זמיר שואפים להקים "מועצה של תבונה", אליה יוזמנו אזרחים וותיקים ליצירת שיח ולמידה משותפת.

גלי קוראת לכל הוותיקים להצטרף למועצה זו, כי אנחנו יודעים היטב מה הצרכים של האזרחים הוותיקים וכיצד ניתן לקיימם. היא פונה בקריאה לכלל התושבים להצטרף לפעילויות ולהתנדבות; במועדונים, במסגרות החינוכיות ובפגישות אישיות עם מבוגרים בודדים. **"המטרה היא שכל אזרח ותיק יוכל למצוא תחום התנדבות שיהווה מקור לאושר ולמציאת משמעות בחייו"**.

גלי רואה בחברי **מערכת העיתון "כיוון חדש"**, שותפים לחשיבה ולרעיונות להעמקת התקשורת עם האוכלוסייה המבוגרת ועידודם למעורבות פעילה התורמת לשיפור איכות החיים, לבריאות ולשמחת חיים.

כבוד ליוצרות בעמק יזרעאל

מאת: עדנה פיינר – מושב ירקונה

לנו את ביתה הנעים וכמטפלת ברפואה טבעית, הציגה בפנינו את המשחות, התמהילים, צמחי התבלין מהם היא רוקחת את תרופות הפלא שלה נגד כל מכאוב. התפעלנו מאוד ממנה ומכישוריה.

בנסיעה קצרה הגענו לקבוץ יפעת. הצמחייה הירוקה, עצי המחט המזדקרים מעל פני האזור משמשים כתפאורה לדרך בה נסענו.

ביפעת פגשנו את שרה אליהו שהקימה "מיזם תיירותי" בשביל האומניות בקיבוץ.

פגשנו בביתה זמרת יוצרת מקיבוץ שכן, בעלת קול ערב הפורטת ברוך על גיטרה בעדינות וכישרון שעודדה אותנו לשיר משירי ארצנו.

המשכנו בשביל בין הגינות הפורחות בקיבוץ, והגענו לביתה של נעמי לוי אומנית ומעצבת גרפית, העוסקת בפיסול ברשת.

ביתה המרווח והנאה "מארח" על קירותיו את הדמויות הצבעוניות אותם עיצבה.

איש הביטחון קיבל את פנינו בכניסה ליד שתילי הפרחים והתווכח הצבעוניים. רקדניות רשת, לבושות בשמלות צבעוניות, תלויות ומונחות בסלון ביתה של נעמי.

נעמי היא אלמנתו של צביקה לוי אבי החיילים הבודדים, שהציל עשרות חיילים חסרי משפחה ובית ושיקמם לקראת עתיד טוב יותר.

נעמי מספרת לנו בצניעות האופיינית לה, שהיא ממשיכה את דרכו של צביקה, תורמת ונתרמת מעצם המשך מפעלו. היא רואה נחת במתן קורת גג וחינוך לחיילים הבודדים, ומפעלו של צביקה ז"ל זוכה להמשכיות.

"שביל היוצרות" בקיבוץ יפעת מחבר בין עבר הווה ולקראת עתיד בטוח וטוב.

הביקור היה מרתק ומומלץ בחום.

באמצע דצמבר, במזג אוויר נאה יצאנו לביקור מיוחד בעמק יזרעאל בעקבות נשים אומניות ויוצרות.

להרגשתי היה בסיור זה, מעין נשימת אוויר

חדש וצח לריאות, ויציאה משיגרה. תקופה ארוכה שלא ביקרנו בחבל הארץ הצפוני שהיה נתון לצערנו במלחמה עם אויבנו מצפון.

הביקור התחיל אצל אישה נמוכת קומה בשם סאלם, החיה ביישוב הערבי / בדואי זרזיר.

סאלם מזרזיר

סאלם אישה מרשימה מלאת רוח ועדינות מספרת שהיא אחת מארבע בנותיו של מוכתר הכפר.

היא התחבטה רבות בין שמירת המסורת הבדואית, לפיה עליה להיות בבית ליד אביה ולסייע לאמה, לבין חדשנות וקידמה, לימודים, בגרות ולימודים גבוהים.

כוח הרצון שלה היה רב והמשימה שלה הושגה. היא בוגרת של מגמת רפואה משלימה, אותה למדה בקיבוץ הגושרים והיתה התלמידה הערבית היחידה בין סטודנטים מהאזור. כולם הרימו גבה בפליאה, אבל נחישותה וכשרונה בלטו עד מאוד והיא עברה בהצלחה רבה את לימודיה. היא פתחה

האי של סופייה / ויקטוריה היסלופ

מאת: צביקה ביקל - כפר מל"ל

ספר שהפך רב מכר בבריטניה וזיכה את המחברת ויקטוריה היסלופ בשבחים רבים. הספר מדבר ומתאר בחמלה ובנדיבות רבה את המאבק של בני האדם בגזרה בריאותית קשה בשם "צרעת". זו מחלה קשה מאוד שלא היה לה מרפא (אז). האנשים שחלו בה הוגלו לאי מבודד בשם ספינלונגה הנמצא סמוך לעיירה בשם פלאקה באי כרתים שביוון.

המקום הפך בחלוף השנים למוזיאון ידוע. המחלה הייתה נפוצה ללא מרפא במשך אלפי שנים. עד שבסוף שנות הארבעים של המאה הקודמת נמצא לה מרפא, ובני האדם נטלו חיסונים ולא נתקפו בה עוד. הצרעת פסה מן העולם, אך קיימת עוד בעולם השלישי. ספר בן כ-450 עמודים, מרתק וכתוב בשפה ציורית וריאלית, מומלץ בכל פה ולשון.

המשך מעמוד 7 - קפה....

לאחר הניצחון, שלח המלך את הקצינים הפולניים למחנות של התורכים. הקצינים מצאו במחנה התורכי שקים מלאים בפולי קפה. לאחר תחקור השבויים התורכים, נודע להם על השימוש בפולי הקפה. וכך מנהג שתיית הקפה נכנס לבתי המלוכה ברחבי אירופה.

קשה להגדיר מתי הקפה חדר בצורה מאסיבית לאירופה. יבוא פולי הקפה בצורה מסחרית התחיל בסביבות המאה ה-16 על ידי חברות הודיות בשיתוף עם חברות בריטית והולנדית. בית קפה ראשון שהוקם באנגליה, באוקספורד, נפתח ב-1650 על ידי יהודי מטורקיה. בהמשך נפתחו עוד ועוד בתי קפה ברחבי אירופה.

במאה ה-19 הופך משקה הקפה למשקה אירוח-במיוחד בקרב הערבים. הוא ירש את מקומו של התה. "תשתה קפה" – משמעו: "בוא נשב על כוס קפה".

ברזיל הינה יצרנית ויצואנית הקפה הגדולה בעולם. האקלים בברזיל מתאים לגידול קפה. הוא חם ולח עם אדמה עשירה. 80% מהקפה הברזילאי הינו מפולי שיח הערביקה.

הכנת קפה במכונה

לשתיית הקפה ישנן גם השפעות שליליות.

שתייה מרובה של קפה גורמת קשיים בשינה. קפה מבושל יכול לגרום עלייה ברמת הכולסטרול בדם ולהגדלת הסיכונים להתקף לב. שתייה מרובה של קפה על ידי נשים בהריון מגדילה סיכוי לקשיים במהלך ההיריון. בנוסף, מוכרת גם תופעה של התמכרות לקפה. אולם, שתיית קפה בחברותא, הפכה להיות דפוס של התנהגות חברתית שהנאה בצידה.

חיפושים

מאת: צביקה ביקל - כפר מל"ל

חיפשתי וחיפשתי
מה לכתוב היום,
לא ידעתי, לא שקלתי
אם אני חולם,
אך הנה הבזיק בי רעיון,
אדבר על השלום
שמתבושש לבוא
לפתחו של יום,
כאילו הוא ישנו,
כאילו הוא קרוב,
אך זו אשליה
של רגע, ממש של רגע,
עם כל היזע והיגע
עוד רחוק היום,
הוא לא יגיע כך פתאום
ויפתיענו עד הלום.

8	7	6			5	4	3		2	1
	11					10				9
		16		15			14		13	12
			20		19			18	17	
				23				22		21
27		26	25						24	
				29					28	
	33				32		31	30		
		38		37		36			35	34
	44	43			42		41		40	39
	47					46				45
		50					49			48

מאזן: 1. מחצב הררי מוצק בגדלים שונים. 3. אגרת. 6. גרעין לצמח חדש. 9. ציפוי מבריק. 10. גוש אבן גדול החודר לים. 11. התו הראשון. 12. הבזק. 14. חמור בר אפריקני. 16. מידת שטח. 17. צוער. 19. צמח הקנרס. 21. סוד. 22. פרח אצילי. 23. מכלי האוכל. 24. נחש ארסי. 25. אוקיינוס. 28. התו השלישי. 29. יישוב קטן. 30. הזכר בבקר. 32. סופר אנגלי (רובינזון קרוזו). 33. נוזל בגוף. 35. הזמן שיהיה. 37. מצץ, שאב. 39. קנה. 41. חרק צבעוני. 43. לכידת בע"ח. 45. טס. 46. מבני יעקב. 47. גבעה גבוהה. 48. צעד. 49. מדינה בדרום מערב הודו. 50. שה.

מאונך: 1. עוף גדול. 2. שם כולל לבהמות הבית. 4. מבנה עגול שטוח בפרשת רחובות. 5. מהפירות. 7. פרשן ומדקדק יהודי. 8. עוף גדול שחור-אפור. נשלח מתיבת נוח לפני היונה. 13. קריית קודש (ר"ת). 14. זפת. 15. נתיב. 16. מאברי הפנים. 18. ציפור ישראלית. 20. נחש ארסי. 24. גוי, לאום. 26. טעם לענה. 27. דו-חי צהוב שחור. 29. אריה צעיר. 31. שונית. 34. דבור. 35. פרפר לילה מזיק לבגדים. 36. קוף. 38. סוף. 40. מפעולות החשבון. 42. צוות משתתפים בדיון. 44. קיבוץ על כביש הערבה מצפון לאילת.

עוגת פירות

מאת: מירה דנציגר

- 100 גר' צימוקים • 100 גר' אגוזים • 5 כפות סוכר
- 4 כפות קמח תופח • קליפת לימון מגורדת
- לערבב ולהוסיף מיץ מחצי לימון. • 1 כף קוניאק
- 2 ביצים. לערבב שוב.
- ניתן להוסיף חמוציות ועוד...
- (הבצק הינו ללא נוזלים).

אפיה בחום בינוני בתבנית אינגליש קייק. לקרר.
העוגה נפרסת לפרוסות דקות לאחר האפיה.

באבון ו16' 2826 שח

נעורי הזקנה

מאת: צביקה ביקל - כפר מלל

נעורי הזקנה
כמו מתנה,
אתה עדיין צעיר
אך מתחיל להאפיר,

אך רוח נעורים
עדיין קיימת,
יש וחשים צעירים
ויש שממריאים לשחקים,

יש שמחות,
ולפעמים בעיות
בריאות או ליאות
ולפעמים קצת עצבות,

יש גם אות וסימן
שהגיע הזמן
להתמתן, למתן
ובחן לפרגן.

המשך מעמוד 8 - הקן שאינו מתרוקן

הספר מציג דוגמאות רבות ובוחר גם את השינויים שחלים כיום בתפקידים המשפחתיים ועד כמה קשה לנו הסבתות והסבים, להתאים את עצמנו לתפקיד החדש כסבא וסבתא ולהימנע מהתערבויות לא רצויות ומביקורת פוגעת.

עלינו ללמוד לשחרר את השליטה, לנהל תקשורת פתוחה וכנה, לקבוע גבולות ולכבד צרכים ורצונות של כל אחד מבני המשפחה. כך נאפשר לילדינו להשתחרר, להתפתח ולהתבגר וניתן בכך דוגמא לדורות הבאים.

במהלך הקריאה עברתי מעין "טיפול אישי קבוצתי", נחשפתי לכלים מעשיים לשיפור התקשורת, לבניית אמון, ולפיתוח קשרים משמעותיים יותר עם הילדים שלי והנכדים. בחנתי מחדש את התפקיד שלי במשפחה, ממה אני מרוצה ומה עוד הייתי רוצה לשנות. הענקתי את הספר כמתנה לכל אחד מילדיי ואני מקווה לעורר שיחה משפחתית ולשמוע את התובנות שלהם.

ממליצה לקרוא את הספר, להשקיע מחשבה ולשוחח עם בת/בן הזוג שלכם ועם הילדים. כי בסופו של דבר, הקשרים המשפחתיים הם המתנה היקרה ביותר שיש לנו בחיים!

בכתבה הבאה אציג כמה כלים מעשיים ליישום בחיי היום-יום, שלמדתי מהספר "הקן שאינו מתרוקן".

עמותת תפו"ח לקידום תרבות פנאי וחינוך דרום השרון

רשימת טלפונים חשובים

מנכ"לית העמותה

מירית כץ 054-3901390

מנהלת אגף ותיקים

גלי זמיר 052-3343838

מרכז היום בנווה ימין - 09-7658357

מנהלת מרכז היום: סיגי אברבנאל 052-3200909

מיטל גלעד - עובדת סוציאלית 09-7658357

מזכירה: רותי כמרה

מועדון מכללת "דורות", כפר מעש

מנהלת: פלורה כץ 03-9080845

מועדון מכללת "הדרים", שדה ורבורג

מנהלת: רינת ויסמן 09-7481844

"קפה בשדה" לניצולי שואה, שדה ורבורג

מנהלת: אליסיה ויינגרטן 09-7481844

קהילה תומכת

רונית גטניו - מנהלת הקהילה התומכת

054-9900690

אמהות קהילה:

איילה כהן 052-4546353

אליסיה ויינגרטן 053-5209259

רינת ויסמן 054-7552919

ש.י.ל דרום השרון 03-9005771

עורכת ראשית עיתון כיוון חדש

שוש ברקאי 052-2541836